Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте.

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь.

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда

И сила и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Число 33 | ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Середа 26-го Сентембра 1894. | ГОДЪ II

„POLSKA I LITWA.“

Дня 17 вересня с. р. попала намъ въ руки польска газета пôдъ назвою: „Polska i Litwa“ въ Shamokin. Видячи на ей чолѣ написано: рôкъ першій, число перше, зъ цѣкавостію стали придивляти ся новонарожденой газетѣ.

Неодовга, перечитавши пару рядкôвъ, переконались-мо ся, що родителями сего журналистичного недороду суть: фанатизмъ и глупôсть въ повнôмъ значеню того слова.

Ото на першой сторонѣ редакторъ сей газеты замочивши свое тупе перо въ жовчь, пише: „Ks. Konstankiewicz moskalofilski proboszcz tutejszej gr. kat parafii wyjechał na dni kilka do Wilkesbarre do znanego moskiewskiego szpiega Towt'a Czy to po ruble dla rozszerzenia oswiaty knutowej?“

Мыбъ на огидный нападъ на честь и славу русинôвъ патріотôвъ не ôтповѣлибъ анѣ слова, бо кождый здоровомыслячій чоловѣкъ знае же брехня, але хочемо уже съ самого початку дати маленькому поросятку добре поза уха, щобъ не поважилось ходити въ руску капусту, якъ буде пôзнѣйше дорослою св. . .

Напередъ заявляемо що мы проти полякôвъ, т. е.: проти бѣдного, польского добродушного народа ничъ злого не маемо, бо знаемо що однакова доля, однакова бѣда, нужда такъ польского якъ и руского хлѣбороба въ старôмъ краю, а ту въ Америцѣ вспôльный интересъ такъ польского якъ и рускаго робôтника, де кождый вôльный, на вôльной земли зарабляе на кавалокъ хлѣба.

Нашй слова скерованй проти польскихъ tramps-ôвъ голодранцѣвъ, дармоѣдôвъ, криминальникôвъ, котрй, щобъ увôйти ту за пôльскихъ патріотôвъ, нападають на честь спокôйныхъ и поважаныхъ людей и дурять, туманять туть польскій людъ и друть его зъ послѣдного цента на піятвку, а бѣдный пôльскій робôтникъ думае же то йде на oltarz ojczyzny.

Редакторъ „шамоцкой Польщи и Литвы выѣзджае зъ такими очерненями и назвами на рускихъ патріотôвъ тутъ въ Америцѣ, о котрыхъ горобцѣ въ старôмъ краю давно просвистали. Польски шовинисты въ Галичинѣ мають хоть ласку у австрійского правительства за ихъ безвстыдну брехню на Русинôвъ, але чого сподѣесь дôстати родакторъ „Польщи и Литвы“ за свое гавкане? – сподѣе ся дôстати заплату, яку даеть ся „котюзѣ по заслузѣ.“

Редакторъ въ своей тѣсной головѣ не зрозумѣвъ що мы жiемо въ вôльной сторонѣ, де за москальофильство и за россійски рублѣ не потягають на полицію и съ своимъ донкишотскимъ нападомъ зробивъ grandissimo fiasco, зъ котрого навѣть и шамоцкй Пульковй козы смѣють ся.

Сли редакторъ „шамоцкой Польщи и Литвы“ мае ще кôлька глуздôвъ въ своей головѣ а ще до того може и членомъ „stolicy madrosci,“ то му скажемо якъ рѣчъ стоить.

Тутъ въ Америцѣ знаходять ся Русины двохъ вѣроисповѣданій: уніяты и православнй. Але се намъ не робить рôжницѣ и перешкоды, щобъ мы яко рускій народъ организовались и о свое дбали, якъ се роблять другй народы въ Америцѣ.

Протое никто тому не подивуе, хиба дурный и злобный чоловѣкъ, наколи рускій уніятскій священникъ посѣтить руского православного священеика и поговорить зъ нимъ о народной справѣ. Того и самъ папа не заборонить щобъ Русины разомъ лучили ся, братали ся и о своей нуждѣ, бѣдѣ радили на далекой но вôльной сторонѣ!..

Мы Русины есьмо цивилизованымъ народомъ и шануемо ралигійне переконане кождого и переконались-мо ся що религійный фанатизмъ шкодить розвою народному, а тое ще не може помѣститись въ пустыхъ и дурныхъ головахъ польскихъ кводровыхъ патріотôвъ и зарозумѣлыхъ польскихъ обскурантôвъ попôвъ, кровопійцѣвъ бѣдного польского народа въ Америцѣ. Намъ Русинамъ никто не заборонить любити Львôвъ, Кіевъ, Москву; мы Русины во вѣки не зôрвемо природной звязи чи зъ велико, чи бѣло-рускимъ народомъ. Форма правленя у безмежной руской земли може змѣнити ся и ôдповѣдати духови часу и поступу, але нарôдъ останетъ всегда Рускимъ и прійде часъ що свобôдно въ рôдной мовѣ спѣвати-ме о руской славѣ другій Пушкинъ надъ Невою, а вторый Шевченько зъ кобзою надъ Днѣпромъ рôднымъ словомъ восхвалитъ чародѣйну красу Украины.

Польща най встае зъ своего гробу, але пôдъ Польщою уже не буде анѣ пôвъ русина во вѣки.

Протое редакторъ „шамоцкой Польщи и Литвы“ най сховае свои глупй, дитинячіи епитеты въ кешеню, най пильуе своего носа а не чужого проса, най думае о тôмъ зъ чого жіе и най дуе органы зъ переду и зъ заду. Мы собѣ тутъ Русины живемо спокôйно и руски священники трудять ся по закону апостола коло спасенія собѣ повѣреныхъ душъ и притôмъ суть горячй щирй патріоты дбаючи о просвѣту народа и о его матеріальне добро, а до нихъ най шамоцке пор... не звертаесь своимъ рыломъ. бо дôстане и буде квичати. Сли бы редакторъ „шамоцкой Польщи и Лятвы“ мавъ троха правдивого патріотизму, троха щирой охоты послужить своему народу, прійти въ помôчъ польскому робôтнику, тодѣ не выѣхавъ бы бувъ зъ першимъ нумеромъ такъ паскуднымъ своей газеты, але бувъ бы написавъ яку вступну статію, де-бъ выяснивъ цѣль и напрямъ часописи. Но видко редакторъ выдавъ сее число таки потôмъ обѣдѣ що бувъ у ks. proboszcza, де звычайно якъ органиста трубѣвъ и въ костелѣ сильно и на плебаніи, а уповаючи на те що ôнъ мудрыйи членъ „stolicy madrosci,“ випкваривъ колосальну дурницю!

Редакторъ „шамоцкой Польщи и Литвы“ споминае о „россійскихъ рубляхъ“ и вмѣняе се за зле брати россійски рублѣ слибъ и на правду Росія ихъ посилала.

Кто смѣе вмѣняти за зле брати рублѣ? редакторъ полской газеты въ Америцѣ?!

Тажь-то шайка обманщикôвъ, дуросвѣтôвъ, крутярôвъ, взявши до купи. кромѣ кôлькохъ що суть правдивй патріоты.

Се люде безъ чести, безъ характеру, дармоѣды, обôрванцѣ, неуки, шахраи, котрй за „россійску копейку“ а не за рубля далибъ ся распяти, далибъ и зъ себе живцемъ скôру дерти, зрѣкли бы ся всего и рôдну маму повѣсилибъ на першôмъ деревѣ! Тіи, що въ старôмъ краю були лихими шевцями, або економами въ паньскихъ дворахъ. а опôсля утѣкши зъ криминалу, прийшли голй босй до Америки и ту взялись выдавати нѣбы то патріотичнй газеты и туманити польского честного робôтника; тіи щомѣжь собою паскудять ся, собачать ся а народови грублять, же то за ojczyzne, тіи, що по найбôльшой части суть лямполизами, блазнами тутейшихъ польскихъ священникôвъ и пишуть се, що господиня ksiedza роскаже, а не тое, чого бажое и хоче польскій робôтникъ!.. Тіи смѣють вмѣняти за зле брати россіски рублѣ?!

Сли редакторъ „шамоцкой Польши и Литвы“ мае довгій языкъ що го свербить и хоче обтерти, то най отерае на огидныхъ и блудныхъ дѣлахъ тутейшого польского клеру, а не на особахъ рускихъ священникôвъ.

Тамъ буде мавъ поле до попису, тамъ буде мати спосôбнôсть не брехати, але и святу высказати правду и тымъ прислужить ся польскому народу.

Такъ пане редакторъ, – сли бажаете щобъ вашу „шамоцку Польщу и Литву“ читали польскй робôтники и щобъ приклиена „Литва“ не ôдпала и не згубилась де на почтѣ, то черпайте въ иншого жерела вѣдомости для ней.

Сли хочете прислужити ся польской справѣ, то пишѣть: чому бѣдный польскій нарôдъ тутъ въ Америцѣ стогне и плаче въ неволи своихъ ксьондзôвъ? Длячого то польскй костелы, побудованй кервавымъ грошемъ польского робôтника, сталисъ ту власностію нѣмецкихъ бискупôвъ и иншихъ, котрй теперь обсмѣвають и до скотины порôвнюють невинный польскій нарôдъ. якъ се здѣлавъ Hortsman? Чи се пôсля евангелія поступають польскй духовнй наколи они складають тысячи а тысячи по банкахъ, доють посагу своимъ Каськамъ и Маґдамъ по 5 тысячъ, купують для нихъ фармы, а зъ бѣдного люду друть послѣдну рубаху? Чи се не брутальнôсть зô стороны духовныхъ польскихъ выганяти зъ костела людей, арештувати ихъ, наймати полисманôвъ щобъ били бѣдныхъ робôтникôвъ наколи тіи поминають ся за свое? Чи се по божому, наколи допроваджують тіи духовнй зъ колосальными черевами нарôдъ до завзятя и по костелахъ стрѣляетъ ся и кровъ леть ся? Чи се не на дневнôмъ порядку по американьскихъ судахъ що польскй красавицѣ скаржать ксьондзôвъ, же чудомъ съ „духовныхъ“ сталисъ тѣлесными отцями дѣтей, котрымъ потому не хочуть давать утримане?

А справа о законницяхъ и о „духовныхъ“ чи не була може передъ судомъ? то не москальофильство, але законницофильство, о котрôмъ редакторъ зъ „шамоцкой Польщи и Литвы“ може добре знае.

Ото нива; на котрой редакторъ „шамоцкой Польщи и Литвы повиненъ ревно, въ потѣ своего редакторского чола працювати, ото поле до попису, ото арена до чесной и святой боротьби за правду и права польского порабощенного робôтни-

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рочна 2.00
До старого краю.......... 2.50

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высилати пôдъ адресою:
To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходить що тыждня въ Середу.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
,, ,,Six months. ,, 6.00

All money or money orders should be addressed to:
„Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

ка ненасытными слугами мамоны и золотого телца, – а не волочити ся десь на дурно по Вилксберахъ за московскими шпеґами, котрыхъ не ма.

Наконецъ радимо редактору „шамоцкой Polski i Litwy" звернути увагу на той фактъ, же польскій народъ закладае собѣ народнй костелы иодривае ся ôдъ тутейшихъ бискупôвъ и ôдъ Риму. Най завдасть собѣ труду роз слѣдити о причинахъ той нечуваной въ польской исторіи подѣи, а переконае ся, що мы правду пишемо и добре радимо: лишити рускихъ священникôвъ въ супокою а взяти ся до своихъ; треба перше ôдъ свого порога вымести смѣте а не зачинати ôдъ чужого. Сли редакторъ хоче що бы „шамоцка Польща и Литва сталась поважною газетою и мала якусь стôйнôсть, то мусить змѣнити барву и напрямокъ. Не описувати тамъ вкусныхъ обѣдôвъ по плебаніяхъ, але заняти ся справою тыхъ, що въ потѣ чола свого працюють на тіи обѣды, а сами бѣдолахи ѣдять „,ґетяисъ" цѣлыми тыждями. Мусить знати такожде, що газета повинна мати благородну цѣль, а не бурити оденъ народъ противъ другого тутъ, де не ма найменьшой причины.

ЩО ЧУВАТИ въ СТАРОМЪ КРАЮ.

Цѣсарь у Львовѣ

На польску выставку при бувъ также и самъ австрійскій цѣсарь. Поляки мало не подурѣли зъ радости, бо сподѣвали ся що цѣсарь може дасть укоронувати ся на польского короля. Правда въ роцѣ 1880, коли гостивъ цѣсаръ во Львовѣ, то щобъ подурити и потѣшити троха польскихъ шовини стôвъ, но сивъ тодѣ на параду польскій стрôй. Отже не безъ пôдставы сподѣвались поляки щось бôльшого для себе зъ нагоды сей гостины. Але яке-жь було ихъ розчароване, якъ въ глубоку долину поспускали свои патріотичнй носы, наколи на однôмъ банкетѣ данôмъ въ его честь цѣсарь зъ стаканомъ въ руцѣ вставъ и промовивъ: „пю во здерове мого милого друга Александра третяго рускаго царя, да поживе на многая лѣта." И ту музыка заграла россійскій гимнъ: „Боже царя храни." Наче громомъ пораженй и оголомшенй стояли мовъ въ землю вритй панове шляхта; въ ихъ очахъ закрутило ся и зданія выставки здавались наче копицѣ сѣна. Но присутнôсть цѣсаря очутила ихъ и они всѣ хоромъ политики ради заспѣвали мимоволѣ „Многая лѣта" царю Росіи!

Польскй тутейшй газеты коментуючи сей тоастъ цѣсара, не жалують чорнила, щобъ описати свое обурене и невдоволене и напоминають братôвъ полякôвъ въ старôмъ краю, щобъ уже разъ прозрѣли та малц розумъ. Але коли то буде?

Редакція.

* * *

Мирна будучнôсть.

Буда–Пештъ. Зъ нагоды делегаціи австро-угорскихъ міністрôвь, мавъ цѣсарь тро нову бесѣду, въ котрой заявивъ, що зносины Австро-Венгріи зъ другими державами суть мирного настрою и що спокôй запануе и на дальше. Мѣжь иншимъ сказавъ цѣсарь що теперѣшный часъ правительственной працѣ посвятить ся для добра люду, але що армія мусить бути побôльшена и на те треба грошей.

* * *

Чехи хочуть короля.

На той самой делегаціи въ Пештѣ ческій посолъ Пражакъ заявивъ що трôйный союзъ есть дуже пікôдливый для державы, позаякъ потягае за собою вельми великй податки на утримане войска, а народъ не може уже и платити.

Дальше заявивъ посолъ, що Чехи суть дуже противнй тройному союзу и доти не успокоять ся, доки австрійскій цѣсарь не укоронуеть ся ческимъ королемъ.

* * *

Холера.

Въ Галичинѣ черезъ минувшу недѣлю и понедѣлокъ захоровало на холеру 400 особъ а умерло 200. На Буковинѣ було 21 а умерло 16 особъ.

* * *

Въ Хриплинѣ коло Станіславова, умеръ господарь Андрей Гахъ, котрый безпрерывно бувъ вôйтомъ черезъ 48 рокôвъ.

ЩО НОВОГО въ АМЕРИЦѢ

Въ штатѣ Лузіана, 500 властителѣвъ цукровыхъ плянтацій, зъ демократичного обозу перейшли до републиканьской партіи, бо черезъ нову цлову тарифу обрахували свою страту на 10 міліонôвъ рôчно. За ихъ примѣромъ пôйдуть и посѣдателѣ плянтацій рижу.

Саратога. Кандидатомъ на губернатора при надходячихъ выборахъ зъ стороны републиканьской, зôставъ выбраный Левісъ Мортонъ.

Клинтонъ, Іова. 19. верс. Трачи компаніи Лямба, въ котрыхъ працювало тысячъ людей, зôстали замкнутй зъ причины новой тарифы цловоѣ.

Розпоровъ собѣ черево.

Springfield, Mo. J. G. Litle почмайстеръ зъ села Майфловеръ, одного дня отворивъ рекомендованый листъ и се донеслось до высшой власти. Наколи учувъ що идуть арештовати его, вхопивъ нôжъ и розпоровъ собѣ черево. Полиція знайшла уже неживого.

Don Pio Pico.

Въ Los Angelos умеръ Don Pio Pico въ 94. роцѣ житя, котрый бувъ послѣднымъ мексиканьскимъ губернаторомъ въ Калифорніи.

Charleston, Miss. Дня 17. вересня выѣхавшій зъ того мѣста пасажерскій потягъ, зôставъ скиненый зъ шинъ на 20 стôпъ въ бôкъ черезъ вѣтренну трубу. Зъ пасажерôвъ тôлько двѣ особы зôстало забитыхъ а решта покалѣчились.

Забивъ жену и дѣти.

Пітсбургъ. Дня 20. Вересня зôставъ повѣшеный нѣмецъ Джорджъ Шмаусъ, котрый дня 26 юлія 1893 забивъ свою жену и двое дѣтей щобъ за нихъ взяти гроши за ассекурацію.

Убійця якось пощадивъ двое своихъще маленькихъ дѣтей 8 лѣтного хлопчика и одно въ колысцѣ. Власне той его 8 лѣтный сынъ бувъ свѣдкомъ на отця и тое запровадило го на шибеницю.

Американьскій шифкапитанъ Фритшъ на малой лодцѣ переплывъ атлянтицкій океанъ. Дня 5. августа сего року выѣхавъ зъ Ню Йорку а прибувъ 19. версня до Quinstown. Въ першихъ дняхъ напала го страшна буря и черезъ тое довго блукавъ нѣмъ трафивъ на добру дорогу.

ВСЯЧИНА.

Найвысше мѣсце на земли, котре люде замешкують, есть монастырь будистôвъ званый Гавле въ Тибетѣ. Въ тôмъ монастырѣ живеть 21 монахôвъ. Монастырь знаходить ся на высотѣ 60 тысячъ стôпъ.

Въ мѣстѣ Бірмінґгамъ въ Англіи богато мешканцѣвъ запровадили собѣ телефонъ мѣжь церквою а своимъ помешканемъ такъ, що коли въ церквѣ говорить ся проповѣдь, то они все чують сидячи въ дома и не потребують ходити до церкви.

Пôдземный лѣсъ.

Въ выжнôмъ Тонкинѣ знаходить ся пôдземный лѣсъ. Дерево съ того лѣса мае велику вартôстъ, бо не гние и хинчики дуже дорого платять за него и уживають на трумны.

Найбôльшій чоловѣкъ въ свѣтѣ.

Въ Берлинѣ днесь показовати за гроши арабскій паробокъ Гассанъ Алі, котрый есть высокій 2 метры и 40 цнм. Онъ мае теперь лишень 16 рокôвъ и ще буде рости, сли не переломить ся.

Чоловѣкъ що ѣсть скло, желѣзо и піе керасину.

Въ Ляйпциґу одинъ италіянецъ Страцині творить чуда, дива съ своею стравностію желудка. Страцині насамперéдъ ѣсть супу, котра есть ничь иншого якъ рѣзовина полята керасиною. По такой супѣ, кусае кавалками скло, поливае водою и такъ полыкае; по сему бере угле, глину, мыло, стерту крейду, цеглу, желѣзо скору и все то запорядкомъ ѣсть.

По такомъ обѣдѣ піе Страцені двѣ склянки вітреолю и подпалюе въ устахъ, тогда полумня на метерь довге, снуеть ся зъ устъ.

ЗЪ ШИРОКОГО СВѢТА.

Хиньско-Японьска вôйна.

Шангай 17. вересня. Зъ Сеулъ, зъ столицѣ Кореи, надôйшла вѣсть о блистательнôй побѣдѣ японьской арміи надъ хиньскою при Ping Yang. Шістнайцять тысячъ хіньского вôйска зôсталось на побоевищу, а японцики утратили тôлько 300 мужа.

Армія віце короля хиньского дисциплинована пôсля европейской методы, билась зъ львиною ôдвагою и очайдушно, але не могла устоятись нумеричной силѣ неприятеля.

Зъ 20 тысячъ хінчикôвъ, котрй боронили фортецу Ping Yang, осталось тôлько 4 ри тысячъ, а 16.000погибло. Межи взятыми въ неволю знаходить ся енералъ Тіо Fung главноуправляющій арміи манджурской.

Нѣмеччина.

Недавно въ вехôдныхъ Прусахъ ôдбулись маневры, на котрыхъ самъ нѣмецкій цѣсарь бувъ присутный и будучи задоволеный зъ маневрôвъ, сказавъ: „Наколи маемо такихъ воякôвъ, то не потребуемо журити ся о безпечнôсть Нѣмеччины."

Бисмаркъ и Поляки.

На дняхъ загостивъ бувъ Бисмаркъ до Познаня, де Нѣмцѣ зô всѣхъ сторôнъ зôйшлись и зробили му велику овацію. Въ своей мовѣ до зôбраныхъ творця нѣмецкой уніи, мѣжь иншимъ сказавъ: „Два міліоны Поляковъ въ нашой отчинѣ не будуть верховодити надъ 45 міліонами нѣмцѣвъ; до послѣдного фениґа выдамо, до послѣдного вояка будемо боронити цѣлость отчины!"

Росія.

Царь въ тыхъ дняхъ написавъ письмо до англійскои королевой, Викторій въ котрôмъ запрошуе ей на весѣле свого сына. Королева дуже рада посѣтити царску родину и заявила готовôсть прибути въ гостину, наколи лишень лѣкарѣ позволять на тую подорожь.

С-тъ Петерсбургъ. Пôсля справозданя санітарной комисіи, въ послѣдныхъ дняхъ заслабло було на холеру 92 особъ а умерло 50. Въ Варшавѣ заслабло 35 а умерло 16 особъ.

Варшава. Здоровля царя дуже погоршило ся въ тыхъ дняхъ и вторый сынъ царя великій князь Деоргій упавшій съ коня, страшно покалѣчивъ ся и докторы въ страху о его житє.

Велике нещасте.

Въ городѣ Минску заваливъ ся великій домъ, въ котрôмъ бувъ складъ нафты. Двайцять робôтниковъ згинуло на мѣсци а решта дуже страшно покалѣченыхъ выдобыли зъ розвалинъ.

Въ политичныхъ кругахъ зъ певностію твердять, що Росія высылае часть своихъ военныхъ кораблѣвъ до Кореи.

Италія.

Римъ. тутейша поліція арештовала чотырохъ анархистôвъ въ хвили коли прилѣпляли анархистичнй одозвы до народа.

Въ Ливерполю пôдложили анархисты бомбу пôдъ дôмъ, де була дамска лазьня. Але бомба черезъ хибный хемичный складъ не выбухла. Слибъ зле намѣреніе анархистôвъ було сповнилось, тобъ сотками згинуло людей.

Въ селѣ Карлентинѣ, въ Сицилии, появивъ ся новый пророкъ и каже, що видѣвъ Христа. Сей побожный дивакъ мешкае въ яскинѣ.

Дописъ.

Зъ калекого запада
Philpsburgh Montana

Хвальна Редакція!

Уже давно збиравъ ся писати до Васъ съ того далекого Западу, но журба, клопôть всякого рода не давали менѣ ни хвильки свободного часу. Мавъ бы я де що богато писати нового та росповѣсти, та якось не йде менѣ до складу, бо одна мысль доганяе другу тай оно колотить ся чоловѣкови въ головѣ. У насъ теперь погано на дворѣ. Люде ту не знають чи було яке лѣто чи нѣ и не можуть собѣ пригадати бо наразъ затяглось небо сивыми хмарами, упавъ великій снѣгъ такъ, що и трудно показатись на свѣтъ божій бо заверуха и морозъ вельми докучають. На дворѣ погано и смутно въ души чоловѣка не весело особливо менѣ русинови сиротѣ мѣжь лѣсами, горами тай мѣжь чужими.

Не разъ, не два доходили до мене вѣсти що нашй краяне малибъ охоту попробувати щастя на далекôмъ западѣ, бо чули же тутъ золото и срѣбло лопатами згортають на тачки тай возять до фабрикъ и що на день можъ заробити до 5 дол.

Правда, колись и ту було добре людямъ жити и робôтникъ знаходивъ сей часъ роботу, за котру добре платили, – але въ нынѣшныхъ часахъ усе змѣнилось. Днесь тамъ, де колись весело жилось и гроши люде заробляли, гостить нужда. безроботе, голодъ тай роспука! Слибы кому зъ Русинôвъ прійшло на гадку и до серця пускати ся въ далекій свѣтъ сюда за роботою, то кажу щиру правду: ради Бога, най буде де есть, сли не хоче згинути марно зъ голоду въ дикои пустынѣ далекого западу. Ту така нужда и бѣда що трудно описати и я перше не вѣривъ доки самъ не змѣрикъ. Теперь знаю и другимъ не раджу сюда йти.

Що за гараздъ для нашого чоловѣка? Мѣжь горами вѣчными, лѣсами, въ дикой глуши пущи десь не десь по 20 миль стоять пару хатинъ збитыхъ зъ дошокъ та бôльше нѣгде не спочине твое око, хиба на скалисту гору та одвѣчнй лѣсы. Сли де яка майна угля або золота робить, то приходишь въ вечерь зъ роботы до курной пустой шанды и мусишь собѣ самъ лахи прати. Не знаешь брате, коли тутъ недѣля або свято, но все лѣниво та однаково тягнуть ся дни за днями а ночи за ночами. Ни где выйти, анѣ съ кимъ промовити роднымъ словомъ, щобъ тугу розогнати тай хоть на часочокъ серце рознеселити. Чоловѣкъ въ той пустинѣ, въ той самотѣ, мало не здичіе. До мѣста далеко треба йти хоть день а що ту за мѣсто? Пару шандъ – въ одной почта, въ другой якійсь магазинъ, трета перероблена на колійову стацію, де мало кого зъ бѣлыхъ людей подиблешь, тôлько наповъ нагихъ индіянъ, котрй позавивавши ся въ старй верета, сидять купою и дрѣмають и чекають на потягъ щобъ ихъ де далѣй завѣзъ. Наколи нема роботы, то сиди въ шандѣ и прислухуй ся якъ сумно на дворѣ вѣтеръ свище и снѣгомъ заносить похилу шанду. Сумъ и жаль душу обгортае якъ чоловѣкъ спомне собѣ родне село та нашй хоть бѣднй але веселй горы! Неразъ склоню голову на груди и съ тиха заплачу.

Щасливй то нашй люде въ иншихъ тутъ сторонахъ, де мають своихъ священниковъ та божй церкви!

Прійде чи недѣленька чи яке свято, дзвонять дзвоны и людъ хрещеный весело спѣшить молитись Богу и послухати слова божого, науки святой. И въ той день кождый радъ та веселый, одинъ зъ другимъ здыблеть ся та поговорить, роспытае душу, розважить, – а ту мовь Богомъ та людьми проклятый сиди въ запертѣ нѣмый и грызи свое серце.

Кто не знае що есть Богъ на небѣ, кто не знае Его любити, Ему належиту оддавати честь, то най сюда прійде а навчить ся, спознае.

Якъ довѣдую ся зъ листôвъ що тамъ де есть уже руска церковь, то люде не радо посѣщають ей и пôдчасъ хвалы божой пють порно въ сальонѣ. Гей, гей люде не знаете оцѣнити божой благодати, не знаете якъ маете за тое Богу дяковати що вы знаете коли недѣля, або яке урочисте свято и можете прійти до дому божого! Ту давбысь не одну пейду за тое, щобъ хоть зъ далека можъ було подивити ся на баню руской церкви та на трираменный стятый крестъ! Моя одна потѣха, однѣсенька серцю осолода, наколи возьму рускій молитвенникъ и помолюсь Богу такъ де на убочу. Молю ся то зъ тиха то въ голосъ а слеза не разъ капне на книжку и здаеть ся менѣ що я десь у великой и многолюдной церквѣ, де передъ святыми образами горять свѣчки, несесь священный дымъ въ гору, молять ся люде, спѣвають дяки. Но коли озирну ся въ около себе уже по всему и тое що менѣ здавалось мовь бы дяки спѣвали херувимску, а то мôй товаришь ніґеръ, дôрвавши десь флящину „віски" (горѣвка) и по пяному верещить и дикимъ заводить голосомъ.

Слибъ не любима „Свобода" на котру все ожидаю якъ дѣти на батька зъ ярмарку, слибъ не тй книжочки, що менѣ о. Констанкевичъ прислали менѣ, тобъ я бувъ уже давно здурѣвъ або зъ нудôвъ умеръ.

Кобъ Господь Богъ давъ якъ найскорше прійти близше своихъ людей, де есть церковь – бо ту для нашого чоловѣка не ма що робити; тутъ ходять люде, за роботою и по 500 миль!

Такій тутъ гараздъ!

Андрей Гербутъ.

„Искры"
(конецъ)

Якійсь секретаръ зъ улицѣ ставъ на службу у нового бискупа зъ Пассайку и на кождый листъ писаный або не писаный ôдповѣдае дуже дивными словами якими выражае ся о своимъ пану бискупови; видко що секретаръ мусить бути хинчикомъ и, якъ хинчики называють своего цѣсара „сыномъ сонця" такъ и секретаръ пасайского бискупа, называе его „чистымъ золотомъ" и зробивъ пробу: посадивъ бискупа на гнôй а то було пôдъ вечерь, та ôдъ бискупа била якась яснôсть а гнôй оставъ ся гноемъ.

Дальше, панъ секретарь золотого бискупа каже що его прихвостяньство „считаетъ ниже своей чести ôтповѣдати на тое, що пишетъ „Свобода."

Се чисто по циганьски.

Одного разу вѣшали цигана. Коли уже циганъ стоявъ пôдъ шибеницею (а шибениця була зроблена на высокôмъ мѣсци) найстаршій судія спытавъ цигана въ остатный разъ: чи ще мае що сказати. На тое циганъ ôдпавѣвъ: я зъ вами днесь не говорю, бо се ниже моей чести. Сей здивованый запытавъ якъ то може бути? – такъ – ôтповѣвъ циганъ, вы стоите ниже а я висше отже ваша честь есть ниже моей.

Такъ само и ту. Мы знаемо стару римску пословицю въ котрой мѣстить ся свята правда — она гласитъ: qui tacet consentiri videtur" по руски буде такъ: не може злодѣй сказати, якъ го злапають въ чужон коморѣ, же ôнъ розбивши дверѣ, думавъ що до своей влѣзъ. " Най тамъ бискуп зъ Пасейку буде собѣ золотомъ, але блескъ того золота поразить очи усѣмъ неодовга, наколи во всей наготѣ объявлять ся дѣланія его.

Днесь народъ не спить, но видить и тернить, але и терпеливôсть мае свои границѣ, а тогда горе гнобителю и грабежнику бѣдного руского народа. Народъ упомнетъ ся за свое и справедливôсть въ Америцѣ ще есть.

Неодовга блудникамъ и кровопійцямъ робочого руского народа скажеть ся. досить згнущати ся над нами, уже мы спôзнались на облудѣ и злодѣйствѣ вашôмъ, уже часъ образховати ся зъ вами!

Не довго будеть ся правдою мѣняти, и святощами торгуватись, тайны Христомъ установленй для нашого спасенія продавати за 15 за 29 долярôвъ! Не довго буде гордій пôпъ упиати ся виномъ и выправляти оргіи на хлебении зъ айрискими та пôльскими попами и вмѣсто читати молитвы на сомъ грядущій, грати въ карты по цѣлыхъ ночахъ.

Прійде часъ що люцка кривда бокомъ буде лѣзла и зъ тыхъ пôль, зъ винниць що покупивъ на мадярской сторонѣ, не име ѣсти хлѣба бо вдавивъ бы ся, не буде пити вина, бо се люцка кровъ залле эго.

Въ кôнци звертаемъ ся до „Віестника" адвоката нещасной справы и кажемо, що его „Искры" не пошкодили и не пошкодять и той козѣ, о котрой пише, хотяй короткій мае хвôстъ.

Самостôйнымъ редакторомъ „Свободы" бувъ я и буду, бо слибъ переставъ самостôйно мыслити, тогда бувъ бы скотина, якою суть авторы „Искры" и всѣ котрыхъ то злодѣйски боронять. О той козѣ, о котрой авторъ „Искры" такъ розписавъ ся, додамо ось ще що: же она бôльше вартъ якъ скрантонскій дихаючій оселъ et consortes.

Пожертвовали дальше:

НА НАРОДНЫЙ ДОМЪ ВЪ АМЕРИЦѢ

Старый Украинецъ	1.50
Герміна Тороньска	1.00
Юрій Дроздзякъ	1.00

УВАГА.

Рôкъ уплынулъ вôдъ часу появленя ся первого нумера „Свободы," а суть ще такй люде, котрй и до сего часу не прислали предплату. Протое, заявляемо, що ôдъ сего числа онѣ разъ бôльше не пôшлемо поки гроши не получимо.

УВАГА.

Хотячй приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. J. Konstankiewich
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

* Звертаемъ увагу всѣхъ нашихъ Русинôвъ, що маемо на складѣ всякй книжки школьнй буквари, читанки, ôдъ першой до третой клясы. Маемо также всякй поучаючи книжки зъ общества „Качковского" и другихъ. Маемо Молитвословы „Кормъ Души" Есть то одна зъ найкрасшихъ книжокъ до моленя зъ чотырома кольороваными образками и 50 на чорнôмъ тлѣ. Такъ само маемо Исторію Руси и книгу о „Наслѣдованю Іисуса Христа" Тй книжки повинни находити ся въ кождой хатѣ руского робôтника.

Неодовга надойдуть розличного рода образки, образы зъ рускими пôдписами.

Молись, трудись, тверезись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковъ посѣщай, „Свободу“ читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, только грошь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинтесь по центови! Со не запоминайте!...... Буде зъ васъ!